

TRC2 BÖLGESİ AYLIK EKONOMİK GÖRÜNÜM RAPORU

Sayı: 89, EKİM 2018

Sevin DEMİRBAŞ YAY

Bu Rapor Karacadağ Kalkınma Ajansı tarafından, TRC2 (Diyarbakır, Şanlıurfa) Bölgesi güncel ekonomik gelişmelerinin bölge aktörlerince takip edilebilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

TRC2 Bölgesi

Endeksler

Sayfa

Tüketici Fiyatları Endeksi

4

İstatistikler

Diyarbakır İhracatı

6

Şanlıurfa İhracatı

7

Diyarbakır İthalatı

8

Şanlıurfa İthalatı

9

Diyarbakır Yatırım Teşvik Belgeleri

10

Şanlıurfa Yatırım Teşvik Belgeleri

12

Kurulan-Kapanan Şirket İstatistikleri

14

Konut Satışları

16

Havalimanı Yolcu Trafiği

17

Turizm Verileri

18

Aylık en yüksek artış %8,12 ile TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis)’de oldu

İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS) 2. Düzey’de bulunan 26 bölge içinde, bir önceki yılın Aralık ayına göre en yüksek artış %22,88 ile TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane) bölgesinde, bir önceki yılın aynı ayına göre en yüksek artış %28,30 ile TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane) bölgesinde ve on iki aylık ortalamalara göre en yüksek artış %15,32 ile TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye) bölgesinde gerçekleşti.

Eylül 2018’de endekste kapsanan 407 maddeden; 50 maddenin ortalama fiyatlarında değişim olmazken, 339 maddenin ortalama fiyatlarında artış, 18 maddenin ortalama fiyatlarında ise düşüş gerçekleşti.

TÜKETİCİ FİYATLARI ENDEKSİ –EYLÜL, 2018

İstatistiki Bölgelere Göre Tüketici Fiyat Endeksi ve Değişim Oranları (2003=100), Eylül 2018

İstatistiki Bölgeler	Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Değişim Oranı (%)	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim Oranı (%)	On İki Aylık Ortalamalara Göre Değişim Oranı (%)	Endeks
Türkiye	6,30	19,37	24,52	13,75	390,84
TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	6,35	18,55	25,59	13,86	402,13

DİYARBAKIR İHRACATI – EYLÜL 2018 (\$)

ISIC Adı	Eylül 2017	Eylül 2018
Tarım ve hayvancılık	42.000	110.121
Ormancılık ve tomrukçuluk	0	4.032
Metal cevherleri	3.849.300	6.747.554
Taşocakçılığı ve diğer madencilik	3.582.155	3.260.522
Gıda ürünleri ve içecek	4.842.215	2.577.217
Tekstil ürünleri	70.668	178.035
Giyim eşyası	2.934	441
Dabaklanmış deri, bavul, el çantası, saraciye ve ayakkabı	162	0
Ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç); hasır vb. örülerek yapılan maddeler	200.396	133.918
Kağıt ve kağıt ürünleri	399.440	614.016
Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıtlar	209.221	183.190
Kimyasal madde ve ürünler	4.174.883	530.084
Plastik ve kauçuk ürünleri	622.723	1.284.835
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	761.815	1.138.030
Ana metal sanayi	903.332	984.366
Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	144.974	507.646
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	440.969	82.789
Büro, muhasebe ve bilgi işleme makinaları	146.323	114.029
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli mekına ve cihazlar	273.704	728.539
Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları	0	1.073
Tıbbi aletler; hassas optik aletler ve saat	278	5.628
Motorlu kara taşıtı ve römorklar	516.000	439.474
Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	443.830	169.217
Atık ve hurdalar	0	234.123
Toplam	21.627.322	20.028.879
Ocak-Eylül Toplamı	146.566.000	148.967.134

ŞANLIURFA İHRACATI – EYLÜL, 2018 (\$)

ISIC Adı	Eylül 2017	Eylül 2018
Tarım ve hayvancılık	795.454	3.190.400
Ormancılık ve tomrukçuluk	3.451	1.019
Taşocakçılığı ve diğer madencilik	95.776	0
Gıda ürünleri ve içecek	306.058	437.803
Tekstil ürünleri	818.265	688.278
Giyim eşyası	379.198	106.638
Dabaklanmış deri, bavul, el çantası, saraciye ve ayakkabı	18.275	8.364
Ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç); hasır vb. örülerek yapılan maddeler	1.584	54.048
Kağıt ve kağıt ürünleri	17.187	190.293
Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıtlar	104.340	81.268
Kimyasal madde ve ürünler	247.428	205.650
Plastik ve kauçuk ürünleri	772.097	1.211.404
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	1.068.177	1.061.049
Ana metal sanayi	38.819	61.970
Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	20.652	100.808
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	1.169.113	1.578.165
Büro, muhasebe ve bilgi işleme makinaları	0	602
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli mekine ve cihazla	2.155.677	2.452.742
Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları	0	1.047
Tıbbi aletler; hassas optik aletler ve saat	23.949	899
Motorlu kara taşıtı ve römorklar	356.305	862.685
Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	1.081.248	1.239.415
Atık ve hurdalar	1.289	105.150
Toplam	9.474.342	13.639.697
Ocak-Eylül Toplam	104.070.000	115 503.000

Kaynak: TÜİK,2018b.

DİYARBAKIR İTHALATI –EYLÜL, 2018 (\$)

ISIC Adı	Eylül 2017	Eylül 2018
Tarım ve hayvancılık	721.363	807.467
Gıda ürünleri ve içecek	39.621	109.001
Dabaklanmış deri, bavul, el çantası, saraciye ve ayakkabı	20.274	0
Ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç); hasır vb. örülerek yapılan maddeler	340	108.820
Kağıt ve kağıt ürünleri	82.017	407.075
Basım ve yayım; plak, kaset vb.	14.734	7.343
Kimyasal madde ve ürünler	141.080	183.984
Plastik ve kauçuk ürünleri	120.875	71.185
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	408.025	77.661
Ana metal sanayi	322.578	13.247
Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	17.693	82.209
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	3.679.319	688.384
Büro, muhasebe ve bilgi işleme makinaları	614	98.780
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli mekine ve cihazlar	277.748	72.666
Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları	121.393	171.109
Tıbbi aletler; hassas optik aletler ve saat	28.845	50.721
Motorlu kara taşıtı ve römorklar	657.222	953.082
Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	73.736	63.458
Atık ve hurdalar	13.103	72.574
Eğlence, kültür ve sporla ilgili faaliyetler	4.294	0
Toplam	6.744.874	4.038.766
Ocak-Eylül Toplamı	71.673.000	66.446.161

Kaynak: TÜİK,2018b.

ŞANLIURFA İTHALATI – EYLÜL, 2018 (\$)

ISIC Adı	Eylül 2017	Eylül 2018
Tarım ve hayvancılık	4.980.592	8.408.305
Ormancılık ve tomrukçuluk	44.303	43.610
Tekstil ürünleri	1.149.961	643.603
Giyim eşyası	66.383	55.751
Ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç); hasır vb. örülerek yapılan maddeler	668.395	12.654
Kağıt ve kağıt ürünleri	4.372	690
Basım ve yayım; plak, kaset vb.	0	6.138
Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıtlar	30.128	0
Kimyasal madde ve ürünler	1.176.528	758.336
Plastik ve kauçuk ürünleri	227.214	186.209
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	190.882	69.121
Ana metal sanayi	287.884	0
Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	301.988	183.606
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	506.549	261.449
Büro, muhasebe ve bilgi işleme makinaları	47.566	0
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli mekine ve cihazlar	478.452	454.034
Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları	146.464	34.510
Tıbbi aletler; hassas optik aletler ve saat	53.434	64.186
Motorlu kara taşıtı ve römorklar	1.700	0
Diğer ulaşım araçları	1.999	0
Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	1.489.708	994.896
Atık ve hurdalar	0	100.306
Toplam	11.854.502	12.277.404
Ocak-Eylül Toplam	126.378.000	127 635.000

Kaynak: TÜİK,2018b.

Diyarbakır İli Yatırım Teşvik Belgeleri, Ağustos 2018

Aylar	2017 Yılı			2018 Yılı		
	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam
Ocak	13	213	792	10	70	1.024
Şubat	9	15	416	20	87	737
Mart	15	87	331	28	210	1.449
Nisan	20	104	423	14	99	1.256
Mayıs	19	85	597	23	110	912
Haziran	16	70	244	23	182	1.160
Temmuz	10	49	948	7	41	558
Ağustos	10	56	454	11	61	973
Eylül	16	116	1423			
Ekim	12	48	488			
Kasım	16	83	792			
Aralık	14	124	811			
Toplam	170	1.050	7.719	136	860	8.069

Diyarbakır İli Yatırım Teşvik Belgeleri, Ağustos 2018

Son 10 yıllık dönemde Diyarbakır ilinde toplam 880 adet yatırım teşvik belgesi alınmış olup Türkiye'de düzenlenen toplam belge sayısı içindeki payı %2,1'dir.

2017 yılında 170 adet yatırım teşvik belgesi alınmış olup bu belgelere bağlı sabit yatırım tutarı 1,05 milyar TL ve istihdam sayısı 7.719 kişidir. Diyarbakır'da 2017 yılında alınmış teşvik belgelerinin ülke içindeki payı; belge sayısı bakımından %2,3, sabit yatırım tutarı bakımından %0,6, istihdam sayısı bakımından %3,4'tür.

2018 yılı Ocak-Ağustos döneminde ise 136 adet yatırım teşvik belgesi alınmıştır. Bu belgelere bağlı sabit yatırım tutarı 860 milyon TL ve istihdam sayısı 8.069 kişidir. Önceki yılın aynı dönemine göre belge adetinde %21'lik, sabit yatırım tutarında %27'lik ve istihdamda ise %92'lik artış gerçekleşmiştir.

Ağustos ayında 11 adet yatırım teşvik belgesi alınmış olup bunların sektörel dağılımı %55 imalat sanayi, %23 hizmetler, %18 enerji, %2 tarım ve hayvancılık ve %1'i madencilik şeklindedir.

Şanlıurfa İli Yatırım Teşvik Belgeleri, Ağustos 2018

Aylar	2017 Yılı			2018 Yılı		
	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım (milyon TL)	İstihdam
Ocak	10	30	216	17	71	947
Şubat	20	191	311	34	1576	1.589
Mart	17	125	1.783	17	82	1.217
Nisan	20	108	347	17	70	357
Mayıs	8	19	518	25	114	1.450
Haziran	27	260	621	18	57	558
Temmuz	54	248	1.502	9	47	308
Ağustos	17	71	392	5	115	232
Eylül	20	107	129			
Ekim	27	234	514			
Kasım	21	422	1.221			
Aralık	13	124	852			
Toplam	254	1.938	8.406	142	713	6.658

Şanlıurfa İli Yatırım Teşvik Belgeleri, Ağustos 2018

Son 10 yıllık dönemde Şanlıurfa'da toplam 1.021 adet yatırım teşvik belgesi düzenlenmişken, 2012-2018 yıllarını kapsayan yeni teşvik sistemi döneminde, toplam 835 adet yatırım teşvik belgesi alınmıştır. Şanlıurfa'nın 2018 yılı Mayıs ayı sonu itibariyle düzenlenen belge sayısı bakımından Türkiye içindeki payı % 1,75 olarak gerçekleşmiştir.

2017 yılında Şanlıurfa'da 254 adet yatırım teşvik belgesi alınmış ve bu belgelere bağlı sabit yatırım tutarı 1,9 milyar TL ve istihdam sayısı 8.406 kişidir.

2018 yılı Ocak-Ağustos döneminde 142 adet yatırım teşvik belgesi alınmış, bu belgelere bağlı sabit yatırım tutarı 713 milyon TL, istihdam sayısı ise 6.658 kişi olarak gerçekleşmiştir. Önceki yılın aynı dönemine göre belge adetinde %18'lik azalma, sabit yatırım tutarına %32'lik azalma ve istihdamda ise %16'lik artış gerçekleşmiştir.

2018 yılı Ağustos ayında, 5 adet yatırım teşvik belgesi alınmış ve bu belgelere bağlı gerçekleşen sabit yatırım tutarı 115 milyon TL olup istihdam edilen kişi sayısı ise 232 olmuştur.

KURULAN VE KAPANAN ŞİRKET İSTATİSTİKLERİ – EYLÜL, 2018

	2018 AĞUSTOS (BİR AYLIK)								2017 AĞUSTOS (BİR AYLIK)							
	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
DİYARBAKIR	58	2	13	5	0	6	0	4	72	0	17	2	1	3	0	3
ŞANLIURFA	57	0	34	2	1	6	0	4	48	1	28	0	0	9	0	1
TÜRKİYE	6.328	66	2.225	881	45	1.110	73	1.085	5.050	55	2.386	432	31	884	67	852

KURULAN VE KAPANAN ŞİRKET İSTATİSTİKLERİ – OCAK-EYLÜL, 2018

	2018 OCAK-EYLÜL (DOKUZ AYLIK)								2017 OCAK-EYLÜL (DOKUZ AYLIK)							
	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
DİYARBAKIR	766	8	239	61	3	51	5	39	663	5	388	42	6	57	7	44
ŞANLIURFA	660	6	315	52	2	42	3	56	582	6	334	35	1	60	1	44
TÜRKİYE	64.826	812	27.131	8.793	669	8.305	755	14.536	53.137	685	34.168	7.223	704	9.090	845	13.568

TRC2 BÖLGESİ KONUT SATIŞ SAYILARI, EYLÜL 2018

2018				2017	
BÖLGELER	2018 (OCAK- EYLÜL)	2018 EYLÜL (BİR AYLIK)	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)	2017 TOPLAM	2017 EYLÜL (BİR AYLIK)
DİYARBAKIR	13.155	1.805	-%13,4	19.404	2.084
ŞANLIURFA	14.490	2.053	%10	19.332	1.861
TÜRKİYE	1.002.391	127.327	-%9,2	1.409.314	140.298

TRC2 BÖLGESİ HAVALİMANI YOLCU TRAFİĞİ (GELEN-GİDEN), EYLÜL 2018

2017 (OCAK-EYLÜL)				2018 (OCAK-EYLÜL)			2017/2018 DEĞİŞİM(%)		
BÖLGELER	İÇ HAT	DIŞ HAT	TOPLAM	İÇ HAT	DIŞ HAT	TOPLAM	İÇ HAT	DIŞ HAT	TOPLAM
Diyarbakır	1.466.932	57.583	1.524.515	1.549.144	43.156	1.592.300	6	-25	4
Şanlıurfa	567.024	17.389	584.413	651.003	18.379	669.382	15	6	15
Türkiye	81.502.128	65.330.218	146.832.346	87.436.552	76.397.231	163.833.783	7,3	16,9	11,6

TRC2 BÖLGESİ TURİZM VERİLERİ, EYLÜL 2018

2018 Yılı «Tesise Geliş» Sayıları

TRC2 Bölgesinde (Diyarbakır-Şanlıurfa) 2018 Yılı Eylül döneminde önceki aya göre «Tesise Geliş Sayısında» artış yaşanmıştır. Önceki yılın aynı ayına göre de «Tesise Geliş Sayısında» artış görülmüştür. Diyarbakır'daki artış oranı %80,03 iken Şanlıurfa'daki artış %212,05 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'de ise önceki yılın aynı ayına göre %6,99'luk bir artış yaşanmıştır.

BÖLGELE R	2018 Ocak	2018 Şubat	2018 Mart	2018 Nisan	2018 Mayıs	2018 Haziran	2018 Temmuz	2018 Ağustos	2018 Eylül	2017 Eylül	Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim
Diyarbakır	30.112	30.174	32.338	37.477	30.187	28.562	35.102	34.523	41.687	23.156	%80,03
Şanlıurfa	30.515	30.299	76.785	61.165	43.184	32.603	37.600	37.409	97.070	31.107	%212,05
Türkiye	4.095.54 9	4.015.67 1	4.785.10 1	5.868.51 9	4.709.00 6	7.047.161	9.375.073	9.480.9 71	8.326.11 7	7.782.27 1	%6,99

TRC2 BÖLGESİ TURİZM VERİLERİ, EYLÜL 2018

2018 Yılı Geceleme Sayıları

TRC2 Bölgesinde (Diyarbakır-Şanlıurfa) 2018 Yılı Eylül döneminde önceki aya göre «Tesislerde Geceleme» sayısında artış görülmüştür. Önceki yılın aynı ayına göre de «Tesislerde Geceleme» Sayısında artış gerçekleşmiştir. Diyarbakır'daki artış oranı %75,25 iken Şanlıurfa'daki artış oranı %164,15 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'de ise önceki yılın aynı ayına göre %13,82'lik bir artış yaşanmıştır.

BÖLGELE R	2018 Ocak	2018 Şubat	2018 Mart	2018 Nisan	2018 Mayıs	2018 Haziran	2018 Temmuz	2018 Ağustos	2018 Eylül	2017 Eylül	Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim
Diyarbakır	47.053	46.490	49.025	61.478	49.328	45.696	55.070	53.810	66.034	37.680	%75,25
Şanlıurfa	40.936	52.263	142.734	93.457	68.645	57.152	64.696	65.239	138.472	52.421	%164,15
Türkiye	8.629.94 9	6.034.91 4	9.926.47 9	13.230.6 96	14.295.5 66	21.318.23 1	27.462.51 9	28.1683 54	24.747. 707	21.743. 431	%13,82

KAYNAKÇA

- TÜİK (2018a). “Tüketici Fiyat Endeksi”, Sayı: 27766, 03 Ekim 2018
- TÜİK (2018b). “Yıllık İhracat Rakamları”, <https://biruni.tuik.gov.tr/disticaretapp/menu.zul>
- T.C Ticaret Bakanlığı 2018, Yatırım Teşvik İstatistikleri ve Yayınları, <https://www.ticaret.gov.tr>
- TOBB (2018). “Kurulan – Kapanan Şirket İstatistikleri”,
<http://www.tobb.org.tr/BilgiErisimMudurlugu/Sayfalar/KurulanKapananSirketistatistikleri.php>
- TÜİK (2018c) “ Konut Satışları”, Sayı: 27802, 19 Ekim 2018
- DHİM (2018), <http://www.dhmi.gov.tr/istatistik.aspx>
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9851/turizm-istatistikleri.html>